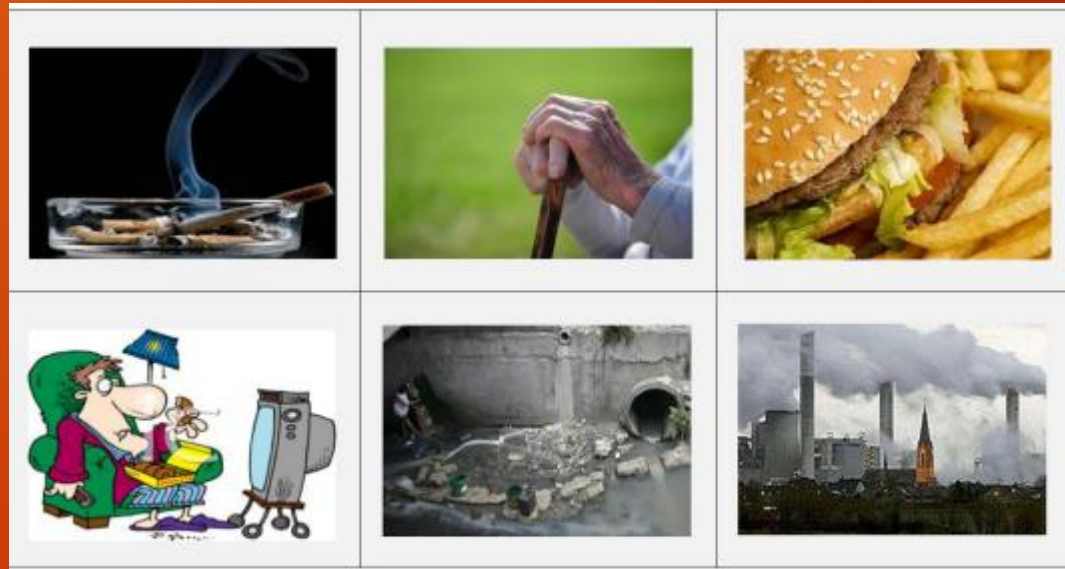

مهم ترین دلایل برای افزایش بروز سرطان در ایران و جهان:

- افزایش امید به زندگی و تعداد سالمندان
- تغییر در شیوه زندگی مانند افزایش مصرف دخانیات، غذاهای چرب و پرکالری و کم تحرکی
- عوامل محیطی مانند افزایش مصرف سوخت های فسیلی

تفاوت تشخیص زودرس و غربالگری

○ تشخیص زودرس مجموع مداخلاتی که منجر به تشخیص زودرس سرطان در افرادی که علائم مشکوک سرطان دارند.

○ غربالگری مجموع مداخلاتی که منجر به تشخیص زودرس سرطان در افرادی که هیچ علامت مشکوکی ندارند و دارای شرایط جنسی و یا سنی خاص

تشخیص زودهنگام و غربالگری

تشخیص

زودهنگام؛

اقدام برای تشخیص

زودتر بیماری در

افراد علامتدار

غربالگری؛

اقدام برای تشخیص

زودتر بیماری در

افراد بی علامت

سرطان پستان

آموزش مطالب ذیل در این تدریس:

- Ø گروه های هدف غربالگری سرطان پستان
- Ø خدمات انجام شده در مراکز بهداشت برای غربالگری سرطان پستان
- Ø ارزیابی غربالگری سرطان پستان
- Ø تفسیر جدول گروه بندی بیماران در غربالگری سرطان پستان
- Ø گزارش BI-RADS
- Ø عوامل خطر سرطان پستان

گروه های هدف غربالگری سرطان پستان

○ زنان دارای سن ۳۰ تا ۶۹ سال

○ در صورتی که سن زنی زیر ۳۰ یا بالای ۶۹ سال باشد و دارای سابقه فردی یا خانوادگی مثبت و یا مشکلات پستان شامل:

تغییرات پوست پستان، ترشحات پستان، تغییرات نوک پستان، تغییر اندازه در پستان، بزرگی غدد لنفاوی زیربغل و تورم یک طرفه بازو
باشد.

خدمات انجام شده در مراکز بهداشت برای غربالگری سرطان پستان

○ آموزشهای خود مراقبتی لازم از جمله در خصوص عوامل زمینه ساز بروز سرطان پستان و راههای پیشگیری و تشخیص زودهنگام آن

○ معاینه پستان

○ ثبت و پیگیری موارد مشکل دار

الگوهای معاینه پستان

- الگوی نوار عمودی

عوامل خطر سرطان پستان

عوامل خطر غیرقابل اصلاح:

- سن بالا
- سابقه خانوادگی و جهش های ژنی
- سن قاعدگی کمتر از 12 سال
- سن یائسگی بالای 55 سال
- زمینه نژادی و قومی
- وضعیت اقتصادی و اجتماعی بهتر
- سابقه هایپرپلازی در پستان

عوامل خطر قابل اصلاح سرطان پستان

عوامل خطر قابل اصلاح:

- نمایه توده بدنی بالای 30 سال
- مصرف الکی
- سن بالای مادر در زمان اولین زایمان
- مواجهه با اشعه برای درمان سرطان
- قرص ضد بارداری خوراکی
- HRT
- مصرف بالای چربی اشباع شده

گروه هدف غربالگری سرطان دهانه رحم

○ زنان دارای سن 30 تا 59 سال

○ زنان دارای سن زیر 30 و یا بالای 59 سال که دارای علائم خونریزی غیرطبیعی، ترشحات بدبوی واژینال، درد هنگام نزدیکی جنسی

خدمات انجام شده در مراکز بهداشت برای غربالگری سرطان دهانه رحم

○ آموزش خود مراقبتی عوامل خطر سرطان دهانه رحم

○ نمونه برداری پاپ اسمیر

○ سوال در مورد علامت های سه گانه، سوابق و نیاز به غربالگری با تست
HIV

عوامل خطر سرطان دهانه رحم و پیشگیری از آن

- آلودگی با ویروس پاپیلومای انسانی
- شروع فعالیت جنسی در سنین پایین
- سطح اجتماعی و اقتصادی پایین
- زایمان
- مصرف سیگار
- شرکای جنسی متعدد
- ویروس نقص ایمنی انسانی
- استفاده از داروهای سرکوب کننده ایمنی
- عوامل تغذیه ای
- قرصهای ضد بارداری خوراکی

مهمترین توصیه های خود مراقبتی برای پیشگیری از سرطان دهانه رحم

- داشتن فقط یک شریک جنسی
- شروع نخستین نزدیکی جنسی در سنین بالتر
- پیشگیری از ابتال به بیماریهای آمیزشی
- عدم مصرف سیگار و دخانیات
- رعایت بهداشت جنسی
- استفاده از کاندوم حین نزدیکی
- درمان عفونتهای رحمی
- عدم استفاده از مشروبات الکلی
- مصرف زیاد میوه و سبزیجات
- داشتن فعالیت بدنی منظم

انواع ضایعه پیش بدخیم در دهانه رحم:

LSIL: Low Grade Squamous Intrapitheial Lesion •

HSIL: High Grade Squamous Intraepithelial Lesion •

CIN1 •

CIN2 •

CIN3 •

Squamous cell carcinoma •

Adenocarcinoma •

موارد غیرطبیعی درآزمایش پاپ اسمیر و HPV:

ASCUs ○

AGUS ○

LSIL ○

HSIL ○

HPV-16∅

HPV-18∅

Other High Risk-HPV∅

Other Low Risk-HPV∅

شرایط غربالگری HPV

- در فاصله سنی 30 تا 49 سال
- حداقل سه سال از رابطه جنسی آنها گذشته باشد.
- از نتیجه پاپ اسمیر طبیعی بیش از یکسال گذشته باشد
- آزمایش غربالگری HPV انجام نداده و یا ده سال و بیشتر از آن گذشته باشد.

ارزیابی غربالگری سرطان کولورکتال در مرکز بهداشت

○ ثبت مشخصات فردی در سامانه

○ شرح حال

○ ارزیابی سوابق پزشکی

○ انجام آزمایش

○ تصمیم گیری و اقدام

○ پیگیری و مراقبت بیماران

گروه هدف غربالگری سرطان کولورکتال

○ تمامی افراد 50 تا 69

○ در صورتی که سن فردی زیر 50 یا بالای 69 سال باشد، یا در هر سنی سابقه فردی یا خانوادگی مثبت و یا مشکلات گوارشی داشته باشد،

شرح حال در غربالگری سرطان کولورکتال

○ خونریزی دستگاه گوارش تحتانی در طی یک ماه اخیر

○ تغییر در اجابت مزاج در طی یک ماه اخیر

یبوست بایا بدون اسهال، درد شکم، احساس پر بودن مقعد پس از اجابت مزاج و یا کاهش قطر مدفوع

○ کاهش بیش از ده درصد وزن بدن

ارزیابی سوابق در غربالگری سرطان کولورکتال

- سابقه سرطان یا پولیپ روده بزرگ در خانواده درجه یک را دارید (پدر، مادر، برادر، خواهر یا فرزندان)
- سابقه سرطان روده بزرگ در خانواده درجه دو که در سن زیر پنجاه سال بروز کرده (دایی، مادر بزرگ و پدر بزرگ)

✓ آیا سابقه فردی بیماری‌های زیر را دارید؟

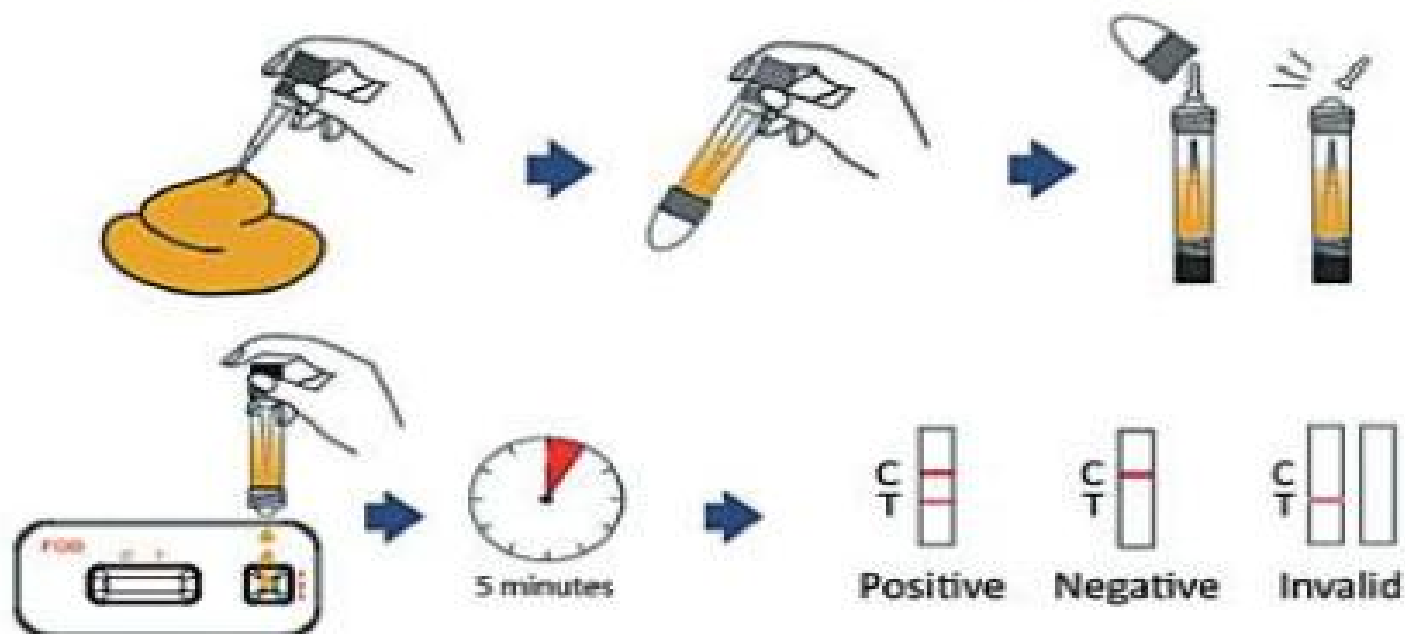
- سابقه سرطان روده بزرگ در گذشته
- سابقه پولیپ روده بزرگ در گذشته
- سابقه بیماری التهابی روده بزرگ (IBD) بیماری کرون یا کولیت اولسروز

عوامل خطر قابل اصلاح مرتبط با شیوه زندگی

- فعالیت بدنی ناکافی: ورزش باروش‌های مختلف از جمله کاهش وزن، کاهش ماندگاری مواد غذایی مضر در دستگاه گوارش، کاهش سطح انسولین خون و در نتیجه کاهش رشد سلول‌های مخاطی روده، بهبود عملکرد سیستم ایمنی و متابولیسم اسید صفراوی، احتمال سرطان روده بزرگ را کاهش می‌دهد.
- مصرف کم میوه و سبزیجات
- افزایش وزن: چاقی، وزن زیاد با سطوح بالاتری از انسولین ممکن است در رشد سلول‌های روده‌ای، ظهور پولیپ‌های آدنوماتوز و تغییر شکل به بدخیمی دخیل باشند.
- الکل
- دخانیات: خطر پولیپ‌های آدنوماتوز و جهش سلولی را افزایش می‌دهد.
- گوشت قرمز: مواد سرطان‌زایی مثل آمینهای هتروسیکلیک و هیدروکربن‌های آروماتیک چند حلقه‌ای که سرطان‌زا هستند، در طی پخت گوشت در دماهای بالاتر تولید می‌شوند.

تست فیت که در مراکز بهداشت رایگان ارائه می شود.

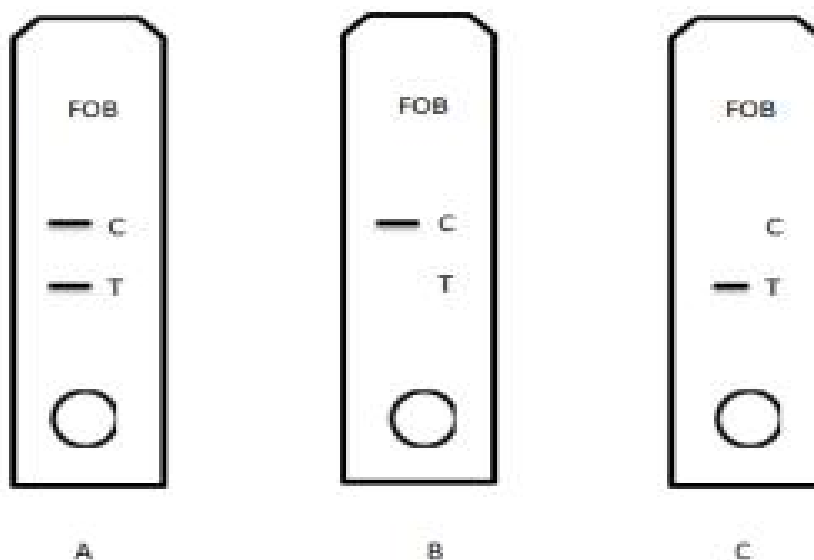
- در این زمان، تایمر روشن شود. بعد از ۵ دقیقه باید کیت مورد نظر بررسی شود. در صورتی که کیت بعد از ۱۰ دقیقه بررسی شود، ارزیابی نخواهد داشت.

مراحل انجام آزمایش خون مخفی در مدفوع

○ نتایج کیت مورد نظر ممکن است یکی از ۳ حالت زیر را داشته باشد:

- اگر علامت به صورت دو خط در کنار حروف C و T باشد (مانند قسمت A شکل زیر)، یعنی نتیجه تست مثبت است.
- در صورتی که علامت به صورت یک خط در کنار حرف C باشد (مانند قسمت B شکل زیر)، یعنی نتیجه تست منفی است.
- در صورتی که علامت به صورت یک خط در کنار حرف T باشد (مانند قسمت C شکل زیر)، یعنی نتیجه تست نامعتبر است و باید این تست مجدد انجام شود.

تفسیر نتایج آزمایش FIT